

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Sprawozdanie Komisji dla Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów »Sprawozdanie na temat stanu unii energetycznej na 2022 r. (na podstawie rozporządzenia (UE) 2018/1999 w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu)«”

(COM(2022) 547 final)

(2023/C 184/16)

Sprawozdawcy: **Marcin NOWACKI, Angelo PAGLIARA, Lutz RIBBE**

Wniosek o konsultację	Komisja Europejska, 25.11.2022
Podstawa prawna	Art. 304 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
Sekcja odpowiedzialna	Sekcja Transportu, Energii, Infrastruktury i Społeczeństwa Informacyjnego
Data przyjęcia przez sekcję	7.3.2023
Data przyjęcia na sesji plenarnej	22.3.2023
Sesja plenarna nr	577
Wynik głosowania (za/przeciw/wstrzymało się)	208/4/7

1. Wnioski i zalecenia

1.1. W sprawozdaniu na temat stanu unii energetycznej na 2022 r. Komisja Europejska przedstawia dość optymistyczną refleksję na temat podjętych środków i celów wyznaczonych w ostatnich miesiącach.

1.2. Z lektury sprawozdania jasno wynika, że liczne cele, które przed wojną w Ukrainie postrzegano jako zbyt ambitne, są obecnie przedstawiane jako realistyczna reakcja na kryzys energetyczny. Powstaje pytanie, co utrudniało całej UE bardziej bezpośrednie podejście do ochrony klimatu, bezpieczeństwa dostaw, autonomii energetycznej i odporności europejskiego systemu energetycznego przed 24 lutego 2022 r.

1.3. Chociaż zapoznanie się z różnymi faktami i danymi liczbowymi przedstawionymi w komunikacie jest pouczające, unia energetyczna to coś o wiele więcej niż matematycznie lub statystycznie określone cele w zakresie upowszechniania energii ze źródeł odnawialnych, oszczędności energii lub redukcji emisji. EKES zwraca uwagę, że unia energetyczna to przede wszystkim projekt polityczny o następujących ściśle określonych celach politycznych, opisanych jako wizja ⁽¹⁾:

- 1) unia energetyczna oparta na solidarności i zaufaniu między państwami członkowskimi, która mówi jednym głosem w sprawach światowych;
- 2) zintegrowany system energetyczny, w którym energia przepływa ponad granicami, opierający się na konkurencji, skutecznej regulacji i optymalnym wykorzystaniu zasobów;
- 3) zrównoważona, niskoemisyjna, przyjazna dla klimatu i trwała gospodarka;
- 4) silne, innowacyjne i konkurencyjne przedsiębiorstwa europejskie, które opracowują produkty i technologie niezbędne do osiągnięcia efektywności energetycznej i niskoemisyjności, co zmniejszy rachunki konsumentów, pozwoli im brać czynny udział w rynku oraz umożliwi ochronę odbiorców wrażliwych;
- 5) rozwijanie umiejętności europejskiej siły roboczej niezbędnych do budowy europejskiej gospodarki energetycznej i zarządzania nią;
- 6) budowanie zaufania inwestorów na podstawie sygnałów cenowych informujących o długoterminowych potrzebach i celach politycznych, co zakłada między innymi stopniowe wycofywanie dotacji na energię pochodzącą z paliw kopalnych;

⁽¹⁾ Zob. COM(2015) 80 final, „Strategia ramowa na rzecz stabilnej unii energetycznej opartej na przyszłościowej polityce w dziedzinie klimatu”.

- 7) nadanie centralnej pozycji w unii energetycznej obywatelom, którzy biorą odpowiedzialność za transformację systemu energetycznego, czerpią korzyści z nowych technologii, aby zmniejszyć swoje rachunki za energię, a także biorą czynny udział w rynku; odbiorcy wrażliwi są przy tym chronieni.

W sprawozdaniu przedstawiono opis środków przedsięwziętych do tej pory lub planowanych w celu realizacji tej wizji. EKES ubolewa jednak, że przedstawione w sprawozdaniu uwagi nie odnoszą się do wizji, lecz do pięciu wzajemnie się wzmacniających i ściśle ze sobą powiązanych obszarów mających na celu doprowadzenie do większego bezpieczeństwa energetycznego, większej zrównowagi i konkurencyjności. Ten podwójny zestaw – z jednej strony – celów lub wizji, a z drugiej – obszarów niezwykle utrudnia śledzenie realizacji wizji, również dlatego, że np. kwestie dotyczące postawienia obywateli w centrum unii energetycznej lub potrzeba podnoszenia i zmiany kwalifikacji siły roboczej pojawiają się w kilku obszarach. EKES wyraża ubolewanie, że w związku z tym bardzo trudno jest śledzić postępy w realizacji celów strategii na rzecz unii energetycznej.

1.4. W komunikacie słusznie odniesiono się do planu REPowerEU, który uzyskał poparcie EKES-u oraz ożywił i wzmocnił Zielony Ład i instrument „Gotowi na 55”, koncentrując się na dywersyfikacji, oszczędnościach, bezpieczeństwie dostaw i przyspieszeniu rozwoju odnawialnych źródeł energii. Niemniej trwający kryzys klimatyczny i energetyczny oraz brak bezpieczeństwa, stabilności i przewidywalności dostaw i cen stanowią ogromne obciążenie dla Unii Europejskiej. Kryzys byłby mniej dotkliwy, gdyby wcześniej podjęto bardziej ukierunkowane działania i na przykład poważniej potraktowano cele wytyczone przez UE (takie jak cele europejskiej unii energetycznej).

1.5. Zgodnie ze sprawozdaniem na temat stanu unii energetycznej na 2022 r. szacuje się, że należy zainwestować 300 mld EUR ze środków publicznych w poszczególne kierunki działania zmierzające do osiągnięcia pełnej niezależności od rosyjskich paliw kopalnych do 2030 r., co będzie miało znaczący wpływ na całkowity budżet UE. Ponadto konieczne będą dalsze inwestycje prywatne, w tym inwestycje obywateli europejskich. EKES uważa, że pieniądze muszą być wydawane w sposób, który przyczyni się do osiągnięcia wyżej wymienionych celów unii energetycznej. Wydatki nie powinny również prowadzić do zmniejszenia środków na sprawiedliwą transformację, na badania naukowe i innowacje lub dla przedsiębiorstw i konsumentów dotkniętych rosnącymi cenami energii.

1.6. Bezprecedensowy wzrost cen energii, wywołany inwazją Rosji na Ukrainę, niesie ogromne konsekwencje społeczne i gospodarcze, a także następstwa dla tkanki przemysłowej i produkcyjnej krajów. EKES wskazuje na brak wyraźnej koordynacji na szczeblu europejskim podczas kryzysu energetycznego i apeluje, aby w odpowiedzi utworzyć instrument oparty na modelu SURE z myślą o wspieraniu pracowników i przedsiębiorstw znajdujących się w trudnej sytuacji.

1.7. Ostatnie wydarzenia zwiększyły potencjalne ryzyko cyberataków i aktów sabotażu infrastruktury krytycznej, takiej jak sieć energetyczna i elektrownie. W związku z tym Komitet zaleca opracowanie i przyjęcie kompleksowej strategii ochrony UE przed tego rodzaju zagrożeniami.

1.8. Głównym średniookresowym celem strategicznym państw UE – zwłaszcza w świetle tego, co wydarzyło się w związku z wojną w Ukrainie, a także zważywszy na ewentualne dalsze komplikacje sytuacji międzynarodowej – musi pozostać autonomia energetyczna. EKES traktuje strategiczną autonomię energetyczną jako koncepcję polityczną, która pomoże kształtować przyszły rynek energii UE, gdzie autonomiczne decyzje podejmowane przez UE zagwarantują niezależność energetyczną od nierzetelnych dostawców. Ubolewa, że ten temat nie został odpowiednio uwzględniony w sprawozdaniu i pozostaje w cieniu, podczas gdy skupiono się wyłącznie na niezależności od importu energii z Rosji.

1.9. Z myślą o osiągnięciu celów UE w zakresie strategicznej autonomii EKES wzywa Radę i Komisję, by opracowały odpowiednie instrumenty, m.in. poprzez ustanowienie Europejskiego Funduszu na rzecz Suwerenności, w celu pobudzenia inwestycji w czyste krajowe technologie energetyczne i infrastrukturę energetyczną. Jednocześnie jest bardzo ważne, aby zachęcać państwa członkowskie do wykorzystywania funduszy na rozwój czystej energii w optymalny i efektywny sposób. Taka strategia musi również zawierać wytyczne co do tego, jak motywować przedsiębiorstwa, instytucje społeczności lokalnych, członków społeczeństwa i społeczności energetyczne do większych inwestycji. Obecnie zapewniane instrumenty i zasoby wydają się niewystarczające, aby sprostać nadrzędnym wyzwaniom, którym należy stawić czoła. EKES wzywa Komisję do zwrócenia szczególnej uwagi na wpływ nowych zasobów i dostaw na środowisko oraz na nowe zależności od państw trzecich.

1.10. Komitet proponuje, by podczas rozwijania autonomii energetycznej przyjąć podejście oddolne, gdyż ułatwi ono osiągnięcie celów wymienionych w pkt 1.3.

1.11. Zielonemu Ładowi nie towarzyszy jeszcze równoważna polityka społeczna, która uczyniłaby tę transformację sprawiedliwą. Biorąc pod uwagę, że procesy transformacji będą miały duży wpływ na zatrudnienie i systemy przemysłowe, EKES wyraża ubolewanie, że w sprawozdaniu nie uwzględniono odpowiednio znaczenia kompleksowej polityki zatrudnienia, polityki dotyczącej umiejętności i społecznej. Przekwalifikowanie i podnoszenie kwalifikacji oraz inwestycje w edukację muszą być postrzegane jako odpowiedzialność społeczno-gospodarcza.

2. Uwagi ogólne

2.1. Idealną reakcją na szok podaży spowodowany rosyjską napaścią na Ukrainę i odpowiedzią najbardziej zgodną ze strategicznymi celami unii energetycznej byłby system energetyczny oparty w 100 % na krajowej czystej energii. EKES zdaje sobie sprawę, że nie osiągnięto porozumienia co do możliwości realizacji tego celu. Jednak w oczekiwanym scenariuszu główną korzyścią takiego systemu energetycznego byłaby bezwzględna autonomia i wysoka odporność. Po refinansowaniu nakładów inwestycyjnych na instalacje energii ze źródeł odnawialnych, inteligentne technologie, czysty transport i efektywność energetyczną oferowałyby on konsumentom końcowym energię w najbardziej przystępnej cenie, wzmacniając jednocześnie gospodarkę lokalną i regionalną oraz tworząc więcej miejsc pracy niż stary system. Wszystkie te korzyści jasno opisano w odpowiednich motywach pakietu „Czysta energia”. Chociaż energia ze źródeł odnawialnych teoretycznie może zapewnić autonomię energetyczną pod względem operacyjnym, nadal należy dopilnować, aby cały ekosystem, włączając w to materiał dla samych instalacji energii ze źródeł odnawialnych, umożliwiał produkcję lokalną. Ze sprawozdania na temat stanu unii energetycznej wynika jednak, że europejski system energetyczny jest wciąż daleki od osiągnięcia tego celu.

2.2. Ta sytuacja wymaga więc dokonania rozróżnienia: skoro nie da się urzeczywistnić bezwzględnej autonomii, UE będzie potrzebowała autonomii strategicznej. Strategiczna autonomia wymagałaby określenia, w jakim stopniu import energii będzie w przyszłości nieunikniony i co to oznacza dla podatności europejskiego systemu energetycznego na zagrożenia czy też dla jego odporności. Sprawozdanie na temat stanu unii energetycznej nie daje jednak odpowiedzi na to pytanie ani żaden inny dokument strategiczny Komisji nie zawiera takich wskazówek.

2.3. Aby odpowiedzieć na pytanie wspomniane w pkt 2.2, należy obliczyć wkład energii odnawialnej, w tym magazynowania energii elektrycznej i zarządzania popytem oraz innych opcji elastyczności, w pokrycie zapotrzebowania w sektorach energii elektrycznej, ogrzewania i transportu (kredyt zdolności do pokrywania obciążenia). Kredyt zdolności do pokrywania obciążenia to ułamek mocy zainstalowanej elektrowni, na którym można polegać w danym momencie. Energia ze źródeł odnawialnych to energia rozproszona, dlatego całkowicie rozsądne jest rozpoczęcie tej oceny w miejscu, w którym ta energia jest wytwarzana. Zgodnie z tym podejściem pierwszy kredyt zdolności do pokrywania obciążenia należałoby ocenić na szczeblu lokalnym (np. na szczeblu powiatowym), z uwzględnieniem wkładu, jaki mogą osiągnąć prosumenci, społeczności energetyczne działające w zakresie energii odnawialnej i inni wytwórcy. To na szczeblu lokalnym należy zrealizować jeden z celów lub jedną z wizji unii energetycznej – umieścić obywateli na centralnej pozycji w systemie energetycznym. Kolejnym poziomem byłby szczebel regionalny, na którym deficyty (kredyt zdolności do pokrywania obciążenia poniżej 100 %) i nadwyżki (kredyt zdolności do pokrywania obciążenia powyżej 100 %) można by w miarę możliwości zrównoważyć. Następnie należałoby skupić się na szczeblu międzyregionalnym, krajowym, a ostatecznie – europejskim. Ponieważ energia ze źródeł odnawialnych pociąga za sobą znaczne koszty systemowe związane z infrastrukturą energetyczną, głównym celem jest lokalne zużywanie tej energii. W przeciwnym razie koszty muszą ponosić producenci energii.

2.4. Podejście oddolne opisane w pkt 2.3 najlepiej odpowiada charakterowi energii ze źródeł odnawialnych i opcji elastyczności w odniesieniu do producentów każdej wielkości, w tym dużych elektrowni, jak też producentów na małą skalę, w tym tzw. prosumentów.

2.5. Pod kątem unii energetycznej podejście opisane w pkt 2.3 ma trzy podstawowe zalety.

2.5.1. Po pierwsze, z punktu widzenia planowania inwestycyjnego należy przewidzieć wielkość importu do UE energii, która jest potrzebna obecnie i będzie potrzebna w przyszłości. Tylko w ten sposób można uniknąć niepowodzenia inwestycji, a w szczególności uzależnienia od jednego dostawcy. Ujmując rzecz bardzo konkretnie: bez opisanej tu analizy nie da się właściwie określić rzeczywistego zapotrzebowania na LNG w latach 2025, 2030 i 2035. Każda decyzja o zakupie, zwłaszcza oparta na umowach długoterminowych, może okazać się błędna, jeśli kredyty zdolności do pokrywania obciążenia nie zostaną ocenione na szczeblach lokalnym, regionalnym, międzyregionalnym i europejskim. Jest to szczególnie istotne, ponieważ obecnie aby zapewnić sobie dostawy LNG, trzeba zawrzeć kontrakty długoterminowe. Powodzenie unii energetycznej zależy od tej analizy, która jednak nie istnieje.

2.5.2. Drugą zaletą analizy kredytów zdolności do pokrywania obciążenia z odnawialnych źródeł energii, w tym opcji elastyczności, na szczeblach lokalnym, regionalnym, międzyregionalnym i europejskim jest to, że pomogłaby ona w stworzeniu przyszłościowego systemu planowania infrastruktury energetycznej obejmującego sieć elektroenergetyczną, sieć gazu niskoemisyjnego oraz systemy ciepłownicze. W tym kontekście zasadniczą wagę ma stwierdzenie, że infrastruktura gazowa w Europie musi być gotowa na H2. Obecnie nie istnieje jednak wiarygodne kryterium gotowości na H2. EKES wzywa Komisję do rozpoczęcia pracy nad takimi normami z myślą o jak najszybszym przedstawieniu wniosku.

2.5.3. Trzecia korzyść jest ściśle związana z tą, o której mowa w pkt 1.10: konieczne jest ponowne przemyślenie stabilności systemu. Przyszły system sieci przesyłowych i dystrybucyjnych w Europie i na poziomie państw członkowskich UE powinien stanowić matrycę znormalizowanych połączeń, wzajemnie połączonych i obejmujących zarówno centralnie

zarządzane linie wysokiego napięcia, jak i spółdzielnie energetyczne oparte na skomercjalizowanych liniach średniego i niskiego napięcia. Na szczeblu lokalnym zasadnicze znaczenie ma przyspieszenie wdrażania i uproszczenia rozwoju rozproszonej energii poprzez mechanizmy prawne i organizacyjne umożliwiające korzystanie z tzw. linii bezpośrednich, łączenie przewodów oraz współpracę z producentami OZE na zasadach wspólnej określonej PPA (umowy zakupu energii elektrycznej).

2.6. Obecnie operatorzy sieci przesyłowych na szczeblu krajowym nie są wystarczająco zainteresowani rozwojem sieci lokalnych, które zwiększyłyby elastyczność w sektorze energii elektrycznej, ponieważ z ich punktu widzenia może to zdestabilizować system elektroenergetyczny. Operatorzy sieci dystrybucyjnych nie są zachęceni do inwestowania w sieci lokalne, gdyż obecne otoczenie regulacyjne i polityczne nie zawiera jasnych wytycznych. Rozporządzenie w sprawie opłaty sieciowej stanowi jedynie zachętę do przesyłu i dystrybucji energii elektrycznej. Nie przewiduje się zachęt dla koncepcji inteligentnego zarządzania energią elektryczną. EKES jest przekonany, że rozwój spółdzielni energetycznych i prosumenckiego modelu wytwarzania energii umożliwia wzmocnienie bezpieczeństwa energetycznego na szczeblu lokalnym i zmniejszenie obciążenia sieci energetycznej. Lokalne zużycie energii ze źródeł odnawialnych o zmiennej charakterystyce produkcji zmniejsza presję na sieć, dlatego powinno być preferowanym wariantem, jeśli jest efektywne pod względem zasobów i kosztów. Prosumenci i społeczności energetyczne (z udziałem dystrybutorów energii, samorządów lokalnych, przedsiębiorców i obywateli) mogą zbilansować dostępne zasoby i zapotrzebowanie na energię elektryczną w swoich gospodarstwach domowych, przedsiębiorstwach i budynkach użyteczności publicznej – zwłaszcza dzięki rozwojowi technologii magazynowania energii i technologii cyfrowych. EKES zwraca uwagę na ryzyko, że dystrybutorzy energii elektrycznej znajdują się w konflikcie interesów, i zwraca się do właściwych organów nadzoru o rozważenie środków mających na celu uniknięcie negatywnych skutków integracji pionowej.

2.7. W kontekście złych praktyk opisanych w pkt 2.6 – dla osiągnięcia trzech korzyści objaśnionych w pkt 2.5.1, 2.5.2 i 2.5.3 tym istotniejsze staje się zastosowanie podejścia opisanego w pkt 2.3. EKES wzywa zatem Komisję do opracowania wniosku w sprawie sposobu włączenia tego podejścia do polityki na rzecz unii energetycznej. Osiągnięcie strategicznej perspektywy niezależności energetycznej, po skorygowaniu o niezbędne interwencje w sytuacjach nadzwyczajnych w ubiegłym roku, będzie wymagało stałego monitorowania i rozwijania następujących zagadnień:

- równowaga istniejących zasobów (ropa naftowa, gaz, źródła odnawialne i jądrowe itp.),
- równowaga potencjalnych zasobów (poszukiwanie, wydobycie zasobów konwencjonalnych, rozwój innowacyjnych technologii itp.),
- program i hierarchia optymalnego rozwoju różnych źródeł energii w Europie; system finansowania programu niezależności energetycznej.

Osiągnięcie niezależności energetycznej wymaga także oceny, które istniejące eksploatowane instalacje powinny zostać utrzymane, a które stare źródła, w tym zdolności konwencjonalne, powinny zostać zastąpione w sposób sprawny i komplementarny. Należy również przeprowadzić ocenę kosztów i korzyści technologii reformingu parowego metanu (SMR) oraz technologii wychwytywania i składowania dwutlenku węgla (CCS)/wychwytywania i utylizacji dwutlenku węgla (CCU).

2.8. W związku z tym EKES przypomina, że kluczowe znaczenie ma przyspieszanie wydawania pozwoleń na projekty w zakresie energii ze źródeł odnawialnych. Jest to istotny aspekt, stosunkowo łatwy do realizacji po stronie procesu. Poziom biurokracji wyraźnie spowalnia niektóre projekty, zwłaszcza dotyczące dużych mocy wytwórczych. Komitet dostrzega i docenia starania Komisji w tym obszarze, jednak zmiany należy w końcu przeprowadzić.

2.9. Wypełniając zadanie określone w pkt 2.5.3, Komisja powinna także wziąć pod uwagę strategiczne powiązanie między europejską strategią energetyczną a potrzebą silnego, zrównoważonego i innowacyjnego europejskiego systemu przemysłowego, którego do tej pory nie uwzględniono w sprawozdaniach na temat stanu unii energetycznej. W opinii w sprawie stanu unii energetycznej na 2021 r. (TEN 767) Komitet zalecił, by administrowanie i zarządzanie unią energetyczną w większym stopniu uwzględniało synergię z nową strategią przemysłową UE. EKES wzywa Komisję Europejską do uwzględnienia, począwszy od następnego sprawozdania, znaczenia tego strategicznego powiązania oraz do zapewnienia lepszej koordynacji ze sprawozdaniem dotyczącym prognozy strategicznej.

2.10. W dokumencie ani w załącznikach nie wzięto też należycie pod uwagę głównej i aktywnej roli obywateli, którzy powinni znaleźć się w centrum polityki. Komitet jest głęboko przekonany, że obywatele powinni być centralnym elementem unii energetycznej, która zintegruje ich z rynkiem i uczyni prawdziwymi prosumentami. Pojęcie prosumpcji należy rozszerzyć, tak aby obejmowało dzielenie się energią, wirtualną konsumpcję własną i inne przypadki prosumpcji wykorzystujące sieć publiczną. W tym celu EKES wzywa decydentów do wspierania i promowania wszelkich środków niezbędnych do tego, by ludzie mogli stać się prosumentami energii.

2.11. Państwa członkowskie są zobowiązane do przedłożenia swoich krajowych planów w dziedzinie energii i klimatu (KPEiK) do czerwca 2023 r. W tym celu państwa członkowskie muszą otrzymać jasny komunikat wraz z planem działania umożliwiającym im odpowiednie zaplanowanie swojej ścieżki transformacji energetycznej, jak opisano w pkt 2.3, z uwzględnieniem zaleceń przedstawionych w pkt 2.7, 2.8 i 2.9.

2.12. Planowane działania mające na celu opracowanie nowej struktury rynku należy określić w kontekście wyżej wymienionych aspektów. Komitet zgadza się, że potrzebne są działania na rzecz optymalizacji i poprawy struktury unijnego rynku energii elektrycznej, również w świetle przyszłych przemian sektora energetycznego, jak opisano w pkt 2.3, nowo powstających technologii, zmian geopolitycznych i wniosków wyciągniętych z obecnego kryzysu. EKES pozytywnie ocenia zamiar Komisji dokonania przeglądu ram REMIT w celu ograniczenia ryzyka nadużyć na rynku oraz wzywa Komisję do wprowadzenia wszelkich środków niezbędnych do utrzymania funkcjonowania rynku i przeciwdziałania zakłóceniom w zakresie cen i spekulacji. Europejski rynek energii nie powinien działać w taki sposób jak rynki finansowe. Nasz wewnętrzny rynek energii musi odzwierciedlać realistyczny obraz sytuacji panującej w systemie energetycznym w Europie. EKES zwraca uwagę na niedawne sprawozdanie Europejskiego Trybunału Obrachunkowego, które wskazuje na niewystarczające zasoby ACER do monitorowania rynku w celu zapobiegania nadużyciom, i wzywa Komisję do dopilnowania, by ACER mogła wypełniać swoje zadania w tym zakresie.

2.13. EKES jest zaniepokojony zmniejszeniem dotacji na energię ze źródeł odnawialnych obserwowanym w 2021 r., podczas gdy dotacje na paliwa kopalne pozostają stabilne. Po kryzysie konieczne są stanowcze kroki, aby położyć kres rywalizacji o dotacje między odnawialnymi źródłami energii a energią pochodzącą z paliw kopalnych. W sprawozdaniu Komisja nie podaje żadnych wskazówek w tym względzie.

2.14. EKES zwraca uwagę, że w sprawozdaniu na temat stanu unii energetycznej na 2022 r. nie zwrócono należytej uwagi na kwestię kosztów i konsekwencji związanych z filarem europejskiej strategii dotyczącym zmniejszenia zapotrzebowania na energię. W związku z tym zaleca Komisji dalsze zbadanie, w jaki sposób ta redukcja mogłaby wpłynąć na różne konteksty regionalne, oraz przedstawienie narzędzi niezbędnych do złagodzenia jej skutków.

2.15. Polityka klimatyczna będzie miała silny wpływ na pracowników i przedsiębiorstwa i będzie wymagać masowych szkoleń, przekwalifikowania i podnoszenia kwalifikacji. Transformację tę należy potraktować jako sposobność do tworzenia wysokiej jakości miejsc pracy o dobrych warunkach pracy we wszystkich sektorach i regionach. W sprawozdaniu nie uwzględniono sprawiedliwej transformacji w wystarczającym stopniu. EKES wzywa Komisję do wzmocnienia mechanizmu sprawiedliwej transformacji, ze szczególnym uwzględnieniem jej wpływu na pracowników, miejsca pracy i system przemysłowy. Ponadto zaangażowanie partnerów społecznych w opracowywanie polityki na rzecz zrównoważonego rozwoju, bezpieczeństwa i solidarności powinno mieć charakter ciągły i strukturalny. Sprawiedliwa transformacja to nie tylko kwestia finansowania transformacji. Obejmuje ona również cel, jakim jest ochrona praw pracowniczych, tworzenie godnej pracy, wysokiej jakości miejsc pracy i zabezpieczenia społecznego oraz utrzymanie i dalsze zwiększanie konkurencyjności europejskich przedsiębiorstw, i wymaga konkretnych działań na wszystkich szczeblach, zwłaszcza na szczeblu regionalnym.

Bruksela, dnia 22 marca 2023 r.

Christa SCHWENG
Przewodnicząca
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego